ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 16ης Ιουλίου 2009 *

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-202/08 P και C-208/08 P,

με αντικείμενο δύο αιτήσεις αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, ασκηθείσες στις 8 και στις 16 Μαΐου 2008, αντιστοίχως,

American Clothing Associates NV, με έδρα το Evergem (Βέλγιο), εκπροσωπούμενη από τον P. Maeyaert, advocaat, καθώς και από τους N. Clarembeaux και C. De Keersmaeker, avocats,

αναιρεσείουσα,

όπου ο έτερος διάδικος είναι το

Γραφείο Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΓΕΕΑ), εκπροσωπούμενο από τον A. Folliard-Monguiral,

καθού πρωτοδίκως (C-202/08 P),

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

και

Γραφείο Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΓΕΕΑ), εκπροσωπούμενο από τον A. Folliard-Monguiral,

αναιρεσείον,

όπου ο έτερος διάδικος είναι η

American Clothing Associates NV, με έδρα το Evergem (Βέλγιο), εκπροσωπούμενη από τον P. Maeyaert, advocaat, καθώς και τους N. Clarembeaux, και C. De Keersmaeker, avocats,

προσφεύγουσα πρωτοδίκως (C-208/08 P),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους P. Jann, πρόεδρο τμήματος, A. Tizzano, A. Borg Barthet (εισηγητή), E. Levits και J.-J. Kasel, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: D. Ruiz-Jarabo Colomer
γραμματέας: C. Strömholm, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 26ης Μαρτίου 2009,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 12ης Μαΐου 2009,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με τις αναιρέσεις τους, η American Clothing Associates NV (στο εξής: American Clothing) και το Γραφείο Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΓΕΕΑ) ζητούν την αναίρεση της αποφάσεως του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 28ης Φεβρουαρίου 2008, Τ-215/06, American Clothing Associates κατά ΓΕΕΑ (απεικόνιση φύλλου σφενδάμνου) (Συλλογή 2008, σ. II-303, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), με την οποία το Πρωτοδικείο ακύρωσε μερικώς την απόφαση του πρώτου τμήματος προσφυγών του ΓΕΕΑ της 4ης Μαΐου 2006 (υπόθεση R 1463/2005-1), απορρίπτοντας την αίτηση καταχωρίσεως ως κοινοτικού σήματος σημείου παριστάνοντος φύλλο σφενδάμνου (στο εξής: επίδικη απόφαση).

Το νομικό πλαίσιο

2 Το άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό σήμα (ΕΕ 1994, L 11, σ. 1), όπως

τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 3288/94 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1994 (ΕΕ L 349, σ. 83, στο εξής: κανονισμός 40/94), υπό τον τίτλο «Απόλυτοι λόγοι απαραδέκτου», ορίζει:

«1. Δεν γίνονται δεκτά για καταχώριση:

[…]

η) τα σήματα τα οποία, ελλείψει αδείας των αρμόδιων αρχών, απορρίπτονται δυνάμει του άρθρου 6β της σύμβασης των Παρισίων

θ) τα σήματα που περιλαμβάνουν διακριτικά σύμβολα, εμβλήματα ή θυρεούς εκτός αυτών του άρθρου 6β της σύμβασης των Παρισίων και που είναι ιδιαίτερου δημοσίου συμφέροντος, εκτός εάν έχει επιτραπεί η καταχώρησή τους από τις αρμόδιες αρχές.

[…]»

3 Το άρθρο 29, παράγραφος 1, του κανονισμού 40/94 προβλέπει ότι «ο νομοτύπως καταθέσας σήμα σε ένα ή για ένα από τα κράτη μέλη της σύμβασης των Παρισίων, ή ο διάδοχός του, έχει δικαίωμα προτεραιότητας προκειμένου να καταθέσει αίτηση κοινοτικού σήματος για το ίδιο σήμα και για προϊόντα ή υπηρεσίες ταυτόσημες ή εμπεριεχόμενες σε εκείνες για τις οποίες έχει κατατεθεί η αίτηση αυτή, κατά τη διάρκεια προθεσμίας έξι μηνών από την ημερομηνία κατάθεσης της πρώτης αίτησης».

4 Κατά το άρθρο 38, παράγραφος 2, του κανονισμού, «εάν το σήμα περιέχει στοιχείο στερούμενο διακριτικού χαρακτήρα και η παρουσία του στοιχείου αυτού στο σήμα μπορεί να δημιουργήσει αμφιβολίες για την έκταση της προστασίας του σήματος, το Γραφείο μπορεί, ως προϋπόθεση της καταχώρησης του σήματος, να ζητήσει από τον καταθέτη να δηλώσει ότι δεν θα επικαλεστεί αποκλειστικό δικαίωμα για το συγκεκριμένο αυτό στοιχείο […]».

5 Τα άρθρα 1, 6, 6β, 6στ και 7 της Συμβάσεως για την προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, η οποία υπογράφηκε στο Παρίσι στις 20 Μαρτίου 1883, αναθεωρήθηκε για τελευταία φορά στη Στοκχόλμη στις 14 Ιουλίου 1967 και τροποποιήθηκε στις 28 Σεπτεμβρίου 1979 (*Recueil des traités des Nations unies,* τόμος 828, αριθ. 11851, σ. 305, στο εξής: Σύμβαση των Παρισίων), ορίζουν:

«Άρθρο 1

[…]

2) Η προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας έχει ως αντικείμενο τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα υποδείγματα χρησιμότητας, τα σχέδια ή βιομηχανικά υποδείγματα, τα εμπορικά ή βιομηχανικά σήματα, τα σήματα υπηρεσιών, την εμπορική επωνυμία και τις ενδείξεις προέλευσης ή τοπωνυμικές ονομασίες, καθώς και την καταστολή του αθέμιτου ανταγωνισμού.

[…]

Άρθρο 6

1) Οι όροι της καταθέσεως και καταχωρίσεως των εμπορικών και βιομηχανικών σημάτων θα καθορίζονται σε κάθε κράτος της Ένωσης [των κρατών στα οποία η Σύμβαση των Παρισίων έχει εφαρμογή] από την εθνική του νομοθεσία.

[…]

Άρθρο 6β

1) α) Τα κράτη της Ένωσης συμφωνούν να απορρίπτουν ή να ακυρώνουν την καταχώριση και να απαγορεύουν, με κατάλληλα μέτρα, τη χρήση, χωρίς άδεια των αρμοδίων αρχών, είτε ως εμπορικών ή βιομηχανικών σημάτων είτε ως στοιχείων των σημάτων αυτών, των θυρεών, σημαιών και λοιπών κρατικών εμβλημάτων των χωρών της Ένωσης, των σημείων και επισημάτων ελέγχου και γνησιότητας που χρησιμοποιούνται από αυτές καθώς και κάθε απομίμηση εξ επόψεως εραλδικής.

β) Οι ανωτέρω υπό […] στοιχείον α΄ διατάξεις εφαρμόζονται επίσης επί θυρεών, σημαιών και λοιπών εμβλημάτων, αρχικών γραμμάτων ή ονομασιών των διεθνών διακυβερνητικών οργανισμών, των οποίων ένα ή περισσότερα κράτη της Ένωσης είναι μέλη, με εξαίρεση τους θυρεούς, τις σημαίες και τα λοιπά εμβλήματα, τα αρχικά γραμμάτων ή τις ονομασίες που έχουν αποτελέσει αντικείμενο εν ισχύ διεθνών συμφωνιών που αποσκοπούν στην εξασφάλιση της προστασίας τους.

γ) Κανένα κράτος της Ένωσης δεν υποχρεούται να εφαρμόσει τις ανωτέρω υπό […] στοιχείον β΄ διατάξεις προς βλάβη των κατόχων δικαιωμάτων που έχουν καλοπίστως αποκτηθεί πριν από την έναρξη ισχύος της παρούσας Συμβάσεως στο εν λόγω κράτος. Τα κράτη της Ένωσης δεν υποχρεούνται να εφαρμόζουν τις εν λόγω διατάξεις οσάκις η προβλεπόμενη από το ανωτέρω […] στοιχείο α΄ χρήση ή καταχώριση δεν είναι ικανή να δημιουργεί στο κοινό την εντύπωση δεσμού μεταξύ του εν λόγω οργανισμού και των θυρεών, σημαιών, εμβλημάτων, αρχικών γραμμάτων και ονομασιών ή οσάκις η χρήση ή καταχώριση αυτή δεν είναι προδήλως ικανή να εξαπατά το κοινό ως προς την ύπαρξη δεσμού μεταξύ του χρήστη και του οργανισμού. […]

3) α) Για την εφαρμογή των διατάξεων αυτών, τα κράτη της Ένωσης συμφωνούν να κοινοποιήσουν αμοιβαίως μέσω του διεθνούς [γ]ραφείου κατάλογο των κρατικών εμβλημάτων, σημείων και επισημάτων ελέγχου και γνησιότητας που επιθυμούν ή θα επιθυμήσουν στο μέλλον να θέσουν απολύτως ή υπό ορισμένους όρους υπό την προστασία του παρόντος άρθρου καθώς και κάθε μεταγενέστερη τροποποίηση του καταλόγου αυτού. Κάθε κράτος της Ένωσης θα θέσει εγκαίρως στη διάθεση του κοινού τους κοινοποιηθέντες καταλόγους.

Πάντως, η κοινοποίηση αυτή δεν είναι υποχρεωτική όσον αφορά τις σημαίες των κρατών.

[…]

[…]

Άρθρο 6στ

Τα κράτη της Ένωσης υποχρεούνται να προστατεύουν τα σήματα υπηρεσιών. Δεν υποχρεούνται να προβλέπουν την καταχώριση των σημάτων αυτών.

Άρθρο 7

Η φύση του προϊόντος επί του οποίου τίθεται το εμπορικό ή βιομηχανικό σήμα δεν δύναται σε καμία περίπτωση να αποτελέσει εμπόδιο στην καταχώριση του σήματος.»

6 Το άρθρο 16 της Συμβάσεως περί του δικαίου των σημάτων που υπογράφηκε στη Γενεύη στις 27 Οκτωβρίου 1994 προβλέπει ότι «τα συμβαλλόμενα μέρη καταχωρίζουν σήματα που αφορούν υπηρεσίες και εφαρμόζουν επί των σημάτων αυτών τις διατάξεις της Συμβάσεως των Παρισίων περί σημάτων που αφορούν προϊόντα».

Το ιστορικό της διαφοράς

7 Στις 23 Ιουλίου 2002, η American Clothing κατέθεσε στο ΓΕΕΑ αίτηση καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος δυνάμει του κανονισμού 40/94.

8 Το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση, αποτελούμενο από την εικόνα φύλλου σφενδάμνου και τα στοιχεία «RW», κάτω από την εικόνα αυτή, παρατίθεται κατωτέρω:

9 Τα προϊόντα και οι υπηρεσίες, για τα οποία ζητήθηκε η καταχώριση, υπάγονται στις κλάσεις 18, 25 και 40 του Διακανονισμού της Νίκαιας για τη διεθνή ταξινόμηση προϊόντων και υπηρεσιών με σκοπό την καταχώριση σημάτων, της 15ης Ιουνίου 1957, όπως έχει αναθεωρηθεί και τροποποιηθεί (στο εξής: Διακανονισμός της Νίκαιας) και αντιστοιχούν στην ακόλουθη περιγραφή:

— «Δέρμα και απομιμήσεις δέρματος, είδη από αυτά τα υλικά μη περιλαμβανόμενα σε άλλες κλάσεις δέρματα ζώων κιβώτια ταξιδίου και βαλίτσες ομπρέλες, αλεξήλια και ράβδοι περιπάτου μαστίγια, ιπποσκευές και είδη σελλοποιίας» (κλάση 18)

— «Ενδύματα, υποδήματα και είδη πιλοποιίας» (κλάση 25), και

— «Υπηρεσίες ραπτικής παραγέμισμα και προετοιμασία ζώων βιβλιοδεσία επεξεργασία, κατεργασία και βελτίωση δερμάτων, γουναρικών και υφασμάτων εμφάνιση φιλμ και εκτύπωση φωτογραφιών κατεργασία ξύλου έκθλιψη φρούτων άλεση δημητριακών επεξεργασία, σκλήρυνση και βελτίωση επιφανειών από μέταλλο» (κλάση 40).

10 Με απόφαση της 7ης Οκτωβρίου 2005, ο εξεταστής απέρριψε, βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο η΄, του κανονισμού 40/94, την αίτηση καταχωρίσεως του εν λόγω σήματος για όλα τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που αφορούσε, με την αιτιολογία ότι το επίμαχο σήμα είναι ικανό να προκαλέσει στο κοινό την εντύπωση ότι υπάρχει σχέση μεταξύ του σήματος αυτού και του Καναδά, αφού το φύλλο σφενδάμνου που το σήμα απεικονίζει αποτελεί απομίμηση του κρατικού εμβλήματος του Καναδά.

11 Το έμβλημα αυτό, όπως προκύπτει, αφενός, από την ανακοίνωση του διεθνούς γραφείου του Παγκόσμιου Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας (ΠΟΠΙ) προς τα συμβαλλόμενα κράτη της Συμβάσεως των Παρισίων, της 1ης Φεβρουαρίου 1967, και, αφετέρου, από τη βάση δεδομένων του ΠΟΠΙ, απεικονίζεται ευθύς κατωτέρω:

12 Στις 6 Δεκεμβρίου 2005, η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή βάσει των άρθρων 57 έως 62 του κανονισμού 40/94 κατά της αποφάσεως του εξεταστή.

13 Με την επίδικη απόφαση, το πρώτο τμήμα προσφυγών του ΓΕΕΑ απέρριψε την προσφυγή που άσκησε η American Clothing και επικύρωσε την απόφαση του εξεταστή.

Η ενώπιον του Πρωτοδικείου προσφυγή και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

14 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 8 Αυγούστου 2006, η American Clothing άσκησε προσφυγή κατά της επίδικης αποφάσεως προβάλλουσα ένα μόνο λόγο ακυρώσεως αντλούμενο από παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο η΄, του κανονισμού 40/94.

15 Το Πρωτοδικείο με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, ακύρωσε μερικώς την επίδικη απόφαση, καθόσον με αυτή ζητείται η καταχώριση του σήματος για τις εμπίπτουσες στην κλάση 40 του Διακανονισμού της Νίκαιας υπηρεσίες, με το σκεπτικό ότι το άρθρο 6β, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, της Συμβάσεως των Παρισίων, στο οποίο παραπέμπει απλώς το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο η΄, του κανονισμού 40/94, δεν έχει εφαρμογή επί σημάτων που αφορούν υπηρεσίες.

16 Πράγματι, το Πρωτοδικείο αρνήθηκε να ερμηνεύσει διασταλτικώς το άρθρο 6β της Συμβάσεως των Παρισίων και, κατά συνέπεια, να στηρίξει νομικώς επί του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο η΄, την άρνηση καταχωρίσεως ως κοινοτικού σήματος ενός σήματος που αφορά υπηρεσίες. Επισήμανε, σχετικώς, στη σκέψη 31 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι προστέθηκε ακριβώς ειδική διάταξη στο άρθρο 16 της Συμβάσεως περί του δικαίου των σημάτων που υπογράφηκε στη Γενεύη στις 27 Οκτωβρίου 1994 προκειμένου να επεκταθεί στα σήματα που αφορούν υπηρεσίες η προστασία που παρέχεται με τη Σύμβαση των Παρισίων στα σήματα που αφορούν προϊόντα. Πάντως, η σύμβαση αυτή δεν επικυρώθηκε από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

17 Το Πρωτοδικείο έκρινε, επίσης, στη σκέψη 32 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι κατά τη σχετικά πρόσφατη έκδοση του κανονισμού 40/94, υπό την αρχική του μορφή, ο κοινοτικός νομοθέτης είχε επίγνωση της σημασίας των σημάτων που αφορούν υπηρεσίες στο σύγχρονο εμπόριο και ότι, ως εκ τούτου, θα είχε επεκτείνει και σε αυτή την κατηγορία σημάτων την προστασία των κρατικών εμβλημάτων βάσει του άρθρου 6β της Συμβάσεως των Παρισίων. Αφού λοιπόν ο νομοθέτης δεν έκρινε σκόπιμο να επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής των επίμαχων διατάξεων, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι δεν πρέπει ο δικαστής να τον υποκαταστήσει και να δεχθεί μια contra legem ερμηνεία των εν λόγω διατάξεων, των οποίων η έννοια είναι σαφής.

18 Κατά τα λοιπά, το Πρωτοδικείο απέρριψε την προσφυγή κρίνοντας ότι ορθώς το τμήμα προσφυγών απέρριψε την αίτηση καταχωρίσεως του αιτουμένου σήματος για τα προϊόντα των κλάσεων 18 και 25 του Διακανονισμού της Νίκαιας.

19 Το Πρωτοδικείο κατέληξε στη λύση αυτή επισημαίνοντας, στη σκέψη 65 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, για την εκτίμηση των σύνθετων σημάτων υπό το πρίσμα του άρθρου 6β της Συμβάσεως των Παρισίων, πρέπει να ληφθεί υπόψη καθένα από τα στοιχεία των εν λόγω σημάτων, αρκεί δε ένα από αυτά να αποτελεί κρατικό έμβλημα ή απομίμησή του «εξ επόψεως εραλδικής» για να μη γίνει δεκτή η καταχώριση του επίμαχου σήματος ανεξάρτητα από τη συνολική θεώρησή του.

20 Όσον αφορά το φύλλο σφενδάμνου που απεικονίζεται στο σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση, το Πρωτοδικείο έκρινε, ακολούθως, στη σκέψη 72 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, κατά τη σύγκριση «εξ επόψεως εραλδικής» κατά την έννοια του άρθρου 6β της Συμβάσεως των Παρισίων μεταξύ του απεικονιζομένου στο σήμα αυτό σημείου και του κρατικού εμβλήματος, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η εραλδική περιγραφή του οικείου εμβλήματος και όχι η γεωμετρική περιγραφή που είναι, εκ φύσεως, πολύ πιο λεπτομερής. Στη σκέψη 75 της αποφάσεώς του, το Πρωτοδικείο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, παρά τις ελάχιστες διαφορές, το ενδιαφερόμενο κοινό στην Κοινότητα, δηλαδή ο μέσος καταναλωτής στον οποίο απευθύνονται τα συνήθη καταναλωτικά προϊόντα που θα φέρουν το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση, θα αντιλαμβάνεται το σήμα αυτό κυρίως ως απομίμηση του καναδικού εμβλήματος.

21 Εξάλλου, το Πρωτοδικείο επισήμανε, στη σκέψη 77 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η εφαρμογή του άρθρου 6β, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, της Συμβάσεως των Παρισίων δεν προϋποθέτει τη δυνατότητα παραπλάνησης του ενδιαφερόμενου κοινού ως προς την προέλευση των προϊόντων που προσδιορίζει το προς καταχώριση σήμα ή ως προς την ύπαρξη σχέσεως μεταξύ του δικαιούχου του σήματος αυτού και του κράτους του οποίου το έμβλημα περιλαμβάνεται στο εν λόγω σήμα. Το Πρωτοδικείο έκρινε, επίσης, στη σκέψη 81 της ίδιας αποφάσεως, ότι δεν έχει, ομοίως, σημασία η προβαλλόμενη φήμη του σήματος του οποίου ζητείται η καταχώριση.

22 Όσον αφορά τη συνεκτίμηση προγενέστερων εθνικών καταχωρίσεων σημάτων ταυτόσημων ή παρόμοιων προς το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση, το Πρωτοδικείο υπενθύμισε, στη σκέψη 84 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το ΓΕΕΑ και, ενδεχομένως, ο κοινοτικός δικαστής δεν δεσμεύονται από απόφαση εκδοθείσα σε επίπεδο κράτους μέλους ή, πόσο μάλλον, τρίτου κράτους που να δέχεται ότι είναι δυνατή η καταχώριση του ιδίου αυτού σημείου ή παρόμοιων σημείων, ως εθνικό σήμα. Όσον αφορά την προβαλλόμενη ως λιγότερο περιοριστική πρακτική του καναδικού Γραφείου Πνευματικής Ιδιοκτησίας, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, στη σκέψη 85 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η προσφεύγουσα ούτε απέδειξε ούτε προέβαλε σαφώς τον ισχυρισμό ότι είχε λάβει άδεια από τις αρμόδιες καναδικές αρχές για την καταχώριση σήματος ταυτόσημου προς το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση.

Αιτήματα των διαδίκων της αναιρετικής διαδικασίας

23 Στην υπόθεση C-202/08 P, η American Clothing ζητεί από το Δικαστήριο:

— να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση καθόσον το Πρωτοδικείο έκρινε ότι το πρώτο τμήμα προσφυγών του ΓΕΕΑ δεν παρέβη το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο η΄, του κανονισμού 40/94 εκδίδοντας την επίδικη απόφαση κατά το μέτρο που αυτή αφορά την καταχώριση του αιτουμένου σήματος για τα προϊόντα των κλάσεων 18 του Διακανονισμού της Νίκαιας, δηλαδή το «[δ]έρμα και απομιμήσεις δέρματος, είδη από αυτά τα υλικά μη περιλαμβανόμενα σε άλλες κλάσεις δέρματα ζώων κιβώτια ταξιδίου και βαλίτσες ομπρέλες, αλεξήλια και ράβδοι περιπάτου μαστίγια, ιπποσκευές και είδη σελλοποιίας», και 25 του ως άνω Διακανονισμού δηλαδή «[ε]νδύματα, υποδήματα και είδη πιλοποιίας», και

— να καταδικάσει το ΓΕΕΑ στα δικαστικά έξοδα.

24 Το ΓΕΕΑ ζητεί από το Δικαστήριο στην ίδια υπόθεση:

— να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως, και

— να καταδικάσει την American Clothing στα δικαστικά έξοδα.

25 Στην υπόθεση C-208/08 P, το ΓΕΕΑ ζητεί από το Δικαστήριο:

— να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, καθόσον το Πρωτοδικείο έκρινε ότι το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο η΄, του κανονισμού 40/94 δεν έχει εφαρμογή επί σημάτων που αφορούν υπηρεσίες, και

— να καταδικάσει την American Clothing στα δικαστικά έξοδα.

26 Η American Clothing ζητεί από το Δικαστήριο, στην ίδια υπόθεση:

— να επικυρώσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, καθόσον με αυτή κρίθηκε ότι το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο η΄, του κανονισμού 40/94 και το άρθρο 6β της Συμβάσεως των Παρισίων δεν εφαρμόζονται επί των σημάτων που αφορούν υπηρεσίες, και

— να καταδικάσει το ΓΕΕΑ στα δικαστικά έξοδα.

Επί των αιτήσεων αναιρέσεως

27 Μετά την εκ μέρους των διαδίκων και του γενικού εισαγγελέα διατύπωση σχετικής γνώμης, οι υποθέσεις C-202/08 P και C-208/08 P ενώθηκαν λόγω συνάφειας με διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 11ης Φεβρουαρίου 2009 προς διευκόλυνση της προφορικής και της έγγραφης διαδικασίας και προς έκδοση κοινής αποφάσεως, σύμφωνα με το άρθρο 43 του Κανονισμού Διαδικασίας.

Στην υπόθεση C-202/08 P

Επιχειρήματα των διαδίκων

28 Η American Clothing προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο όσον αφορά την εφαρμογή των λόγων απορρίψεως της αιτήσεως καταχωρίσεως δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο η΄, του κανονισμού 40/94 και του άρθρου 6β, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, της Συμβάσεως των Παρισίων

29 Η εν λόγω εταιρία υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο δεν εκτίμησε ορθώς τη σημασία της ουσιώδους λειτουργίας ενός κρατικού εμβλήματος κατά τον προσδιορισμό του πεδίου προστασίας του εμβλήματος αυτού. Πράγματι, η προστασία ενός τέτοιου εμβλήματος επιβάλλεται μόνον όταν ενδέχεται να θιγούν οι ουσιώδεις λειτουργίες του. Η άρνηση καταχωρίσεως ενός τέτοιου εμβλήματος ως σήματος ή ως στοιχείου σήματος δικαιολογείται μόνον εφόσον η χρησιμοποίηση του σήματος ή του στοιχείου αυτού ενδέχεται να θίξει τα σύμβολα της ταυτότητας και της κυριαρχίας ενός κράτους, τα

οποία εκφράζει το έμβλημα αυτό. Τα κρατικά εμβλήματα αποτελούν προστατευόμενα σημεία, όπως τα σήματα και οι ονομασίες προελεύσεως, στα οποία εφαρμόζονται, κατ' αναλογία, τα ίδια κριτήρια προστασίας.

30 Η American Clothing υποστηρίζει ότι η προστασία κρατικών εμβλημάτων κατά το άρθρο 6β, παράγραφος 1, στοιχείο α', της Συμβάσεως των Παρισίων αποσκοπεί στην προστασία των εμβλημάτων αυτών από παρόμοια σήματα εντός σαφώς καθορισμένου τομέα, δηλαδή των απομιμήσεων «εξ επόψεως εραλδικής». Αντιθέτως, όμως, προς όσα επισήμανε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 71 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η έννοια αυτή της «απομιμήσεως εξ επόψεως εραλδικής» εξυπηρετεί την προστασία όχι του συμβόλου καθεαυτού, αλλά μιας επακριβώς καθοριζόμενης καλλιτεχνικής ερμηνείας, ενός ειδικού γραφιστικού πονήματος, απόρροια εφαρμογής των κανόνων που διέπουν την εραλδική τέχνη. Επομένως, αν ένα έμβλημα δεν έχει ή έχει λίγα μόνον εραλδικά χαρακτηριστικά, δεν συντρέχει απομίμηση κατά την έννοια της διατάξεως αυτής.

31 Η ερμηνεία την οποία δίδει το Πρωτοδικείο με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση οδηγεί στη δημιουργία ενός σχεδόν απόλυτου μονοπωλίου των κρατών επί των σημείων που δεν έχουν παρά ελάχιστα μόνον εραλδικά χαρακτηριστικά, καθιστώντας αδύνατη τη χρησιμοποίηση των σημείων αυτών ως στοιχείων σήματος. Στην πράξη, όμως, πολλά καταχωρισμένα σήματα περιλαμβάνουν σημεία που έχουν γνωστοποιηθεί ως κρατικά εμβλήματα, όπως, π.χ., το ιρλανδικό φύλλο τριφυλλιού.

32 Η American Clothing υποστηρίζει, τελικώς, ότι το Πρωτοδικείο δεν εκτίμησε ορθώς τη σημασία ορισμένων δεδομένων της υποθέσεως. Ειδικότερα, στις σκέψεις 64 και 65 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, αρνήθηκε να λάβει υπόψη τη συνολική εντύπωση που δημιουργεί το σήμα κρίνοντας την εντύπωση αυτή ως στερούμενη οιασδήποτε σημασίας όταν πρόκειται για την καταχώριση σήματος το οποίο αποτελεί κρατικό έμβλημα ή απομίμηση αυτού εξ επόψεως εραλδικής. Η American Clothing επισημαίνει, επίσης, ότι το άρθρο 6β της Συμβάσεως των Παρισίων δεν αντιτίθεται στην καταχώριση σύνθετου σήματος περιλαμβάνοντος έμβλημα όταν παραλλήλως κατατίθεται δήλωση («disclaimer»), κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 38 του κανονισμού 40/94, με την οποία ο αιτών δηλώνει ότι δεν θα επικαλεστεί το αποκλειστικό δικαίωμα επί συγκεκριμένου στοιχείου του σήματος. Αυτό, άλλωστε, συνάδει προς την πρακτική του καναδικού Γραφείου Πνευματικής Ιδιοκτησίας, το οποίο ενέκρινε την καταχώριση σημάτων περιλαμβανόντων φύλλο σφενδάμνου με έντεκα άκρες υπό την προϋπόθεση καταθέσεως «disclaimer». Εν προκειμένω, το Πρωτοδικείο παραμόρφωσε τα πραγματικά περιστατικά μη δεχόμενο το αληθές μιας τέτοιας πρακτικής του εν λόγω Γραφείου, ιδίως όσον αφορά την υποχρέωση

καταθέσεως «disclaimer», για το σήμα που αποτελεί αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας, η καταχώριση του οποίου δεν επιδιώχθηκε περαιτέρω για άλλους λόγους.

33 Η American Clothing προσθέτει ότι το ΓΕΕΑ δεν μπορεί να παρέχει στα κρατικά εμβλήματα προστασία ευρύτερη από εκείνη των ιδίων των ενδιαφερομένων κρατών. Το Πρωτοδικείο θα έπρεπε μάλλον να λάβει υπόψη του την πρακτική που ακολουθεί σχετικώς το ΓΕΕΑ καθώς και τα άλλα εθνικά γραφεία. Η American Clothing υποστηρίζει ότι, υπό συνήθεις συνθήκες, λιγότερο έντονα εραλδικά χαρακτηριστικά, όπως στην περίπτωση του σήματος του οποίου ζητείται η καταχώριση, δεν γίνονται αντιληπτά από το κοινό, το οποίο αντιλαμβάνεται μάλλον ένα διακοσμητικό στοιχείο και όχι υπαινιγμό σε κρατικό έμβλημα. Τέτοια εραλδικά χαρακτηριστικά συναντώνται, εξάλλου, και σε άλλα σημεία που συνήθως χρησιμοποιούνται ως σήματα.

34 Το ΓΕΕΑ υπενθυμίζει, αρχικώς, ότι, στο πλαίσιο αναιρέσεως, το Δικαστήριο εξετάζει μόνο νομικά ζητήματα και ότι, κατά συνέπεια, το ζήτημα αν η απεικόνιση φύλλου σφενδάμνου στο σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση αποτελεί απομίμηση εξ επόψεως εραλδικής του εμβλήματος του Καναδά αποτελεί πραγματικό ζήτημα το οποίο δεν εμπίπτει στον έλεγχο του Δικαστηρίου.

35 Το ΓΕΕΑ απορρίπτει όλα τα επιχειρήματα της American Clothing τα σχετικά με το ότι πρέπει να θίγεται η ουσιώδης λειτουργία των κρατικών εμβλημάτων. Αντιθέτως προς ό,τι συμβαίνει στις περιπτώσεις συγκρούσεως διακριτικών σημείων, για να απορριφθεί αίτηση καταχωρίσεως σήματος δεν απαιτείται, κατά την άποψή του, η απόδειξη υπάρξεως «δεσμού» μεταξύ του δικαιούχου του σήματος και του κράτους του οποίου το έμβλημα απομιμείται το σήμα, δεδομένου ότι η ουσιώδης λειτουργία ενός κρατικού εμβλήματος δεν είναι η διασφάλιση της εμπορικής προελεύσεως προϊόντος και υπηρεσιών. Η προστασία ενός κρατικού εμβλήματος είναι απόλυτη, υπό την έννοια ότι δεν εξαρτάται από το αν το έμβλημα του οποίου απομίμηση περιέχει το σήμα γίνεται αντιληπτό από το κοινό ως διακριτικό στοιχείο ή ως διακοσμητικό στοιχείο.

36 Προς τούτο, η ανάγκη συνολικής εκτιμήσεως του σήματος του οποίου ζητείται η καταχώριση, την οποία ζητεί η American Clothing, είναι περιττή. Ως προς τη δυνατότητα καταθέσεως «disclaimer», όπως αυτό που προβλέπει το άρθρο 38,

παράγραφος 2, του κανονισμού 40/94 για το κοινοτικό σήμα, υφίσταται μόνο στην περίπτωση που το επίμαχο στοιχείο ενός σήματος αμφισβητείται για άλλο λόγο και όχι για την έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα.

37 Άλλως, το Πρωτοδικείο ορθώς έκρινε ότι η εξ επόψεως εραλδικής απομίμηση πρέπει να εξετάζεται σε σχέση με την εραλδική περιγραφή ενός εμβλήματος, παρά σε σχέση με τη γεωμετρική ή γραφιστική περιγραφή του. Πράγματι, η εραλδική περιγραφή ενός εμβλήματος το αποδίδει ακριβέστερα από μια απλή γεωμετρική ή γραφιστική περιγραφή, δεδομένου ότι η ακριβής γραφιστική απεικόνιση ενός εμβλήματος μπορεί να ποικίλλει, χωρίς όμως να μεταβάλλονται τα εραλδικά χαρακτηριστικά του εμβλήματος αυτού. Το άρθρο 6β, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, της Συμβάσεως των Παρισίων επιβεβαιώνει ότι η προστασία των εμβλημάτων δεν περιορίζεται στη γραφιστική τους απεικόνιση, δεδομένου ότι, κατά τη διάταξη αυτή, η προστασία εκτείνεται έναντι οιασδήποτε απομιμήσεως «εξ επόψεως εραλδικής». Η έκταση της προστασίας ενός εμβλήματος δεν εξαρτάται, επίσης, από τα περισσότερο ή λιγότερο έντονα εραλδικά χαρακτηριστικά του, δεδομένου ότι το ιαπωνικό έμβλημα, για παράδειγμα, πρέπει να τυγχάνει της αυτής προστασίας με ένα περισσότερο περίπλοκο έμβλημα. Το ΓΕΕΑ υπογραμμίζει ότι η εκ μέρους του Πρωτοδικείου εραλδική περιγραφή του εμβλήματος του Καναδά αποτελεί μια καθαρώς πραγματικού χαρακτήρα εκτίμηση, η οποία δεν υπόκειται στον έλεγχο του Δικαστηρίου.

38 Όσον αφορά το πραγματικό πλαίσιο, το ΓΕΕΑ υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο δεν παραμόρφωσε τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως παραλείποντας να λάβει υπόψη την πρακτική του καναδικού Γραφείου Πνευματικής Ιδιοκτησίας, αλλά ότι περιορίστηκε να επισημάνει ότι τα προβαλλόμενα πραγματικά περιστατικά δεν αποδείχθηκαν. Ούτε το ΓΕΕΑ ούτε ο κοινοτικός δικαστής είχαν την υποχρέωση να λάβουν υπόψη τους μια ακολουθούμενη σε εθνικό επίπεδο πρακτική που αποτελεί συνέπεια νομοθετικών ρυθμίσεων που δεν αντιστοιχούν με εκείνες του κανονισμού 40/94, το δε άρθρο 6β της Συμβάσεως των Παρισίων δεν μνημονεύει τον νόμο ή την πρακτική που ακολουθείται στο κράτος προελεύσεως του προστατευμένου εμβλήματος. Μολονότι παρόμοια σήματα καταχωρίστηκαν εξ αβλεψίας από το ΓΕΕΑ, η αρχή της νομιμότητας υπερισχύει της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως. Όσον αφορά τις προϋποθέσεις χρήσεως, ανεξαρτήτως του ότι μπορεί αυτές να διαφέρουν, εντούτοις δεν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, καθόσον επιβάλλεται να εξεταστεί αν το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση περιλαμβάνει απομίμηση κρατικού εμβλήματος ανεξαρτήτως των συνθηκών χρήσεως.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

39 Όσον αφορά τον ισχυρισμό ότι το Πρωτοδικείο δεν έλαβε υπόψη του τη σημασία της ουσιώδους λειτουργίας κρατικού εμβλήματος κατά τον καθορισμό της εκτάσεως προστασίας αυτού, επιβάλλεται να επανεξεταστεί το ζήτημα της ουσιώδους αυτής λειτουργίας, καθώς και οι κοινοτικές και διεθνείς κανονιστικές ρυθμίσεις που ισχύουν σχετικά με τα κρατικά εμβλήματα, σε συσχετισμό με τις ισχύουσες για τα σήματα ρυθμίσεις.

40 Στα σημεία 59 έως 63 των προτάσεών του, ο γενικός εισαγγελέας επισήμανε ορισμένες από τις ουσιώδεις λειτουργίες ενός κρατικού εμβλήματος. Πρόκειται, μεταξύ άλλων, για την έκφραση της ταυτότητας ενός κράτους και της κυριαρχίας και της ενότητας αυτού. Όσον αφορά το σήμα, η κύρια λειτουργία του είναι να εγγυάται στον καταναλωτή ή στον τελικό χρήστη την ταυτότητα καταγωγής του προϊόντος ή της υπηρεσίας που το σήμα αυτό αφορά, παρέχοντας τη δυνατότητα διακρίσεως, χωρίς κίνδυνο συγχύσεως, αυτού του προϊόντος ή της υπηρεσίας από εκείνα άλλης προελεύσεως (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 29ης Σεπτεμβρίου 1998, C-39/97, Canon, Συλλογή 1998, σ. I-5507, σκέψη 28, και της 6ης Οκτωβρίου 2005, C-120/04, Medion, Συλλογή 2005, σ. I-8551, σκέψη 23).

41 Πράγματι, για να μπορεί ένα σήμα να επιτελέσει την αποστολή του ως ουσιώδες στοιχείο του συστήματος ανόθευτου ανταγωνισμού που επιδιώκει να εγκαθιδρύσει και να διατηρήσει η Συνθήκη ΕΚ, πρέπει να αποτελεί την εγγύηση ότι όλα τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες τις οποίες αφορά παρήχθησαν ή παρασχέθηκαν υπό τον έλεγχο της ίδιας επιχειρήσεως, η οποία είναι υπεύθυνη για την ποιότητά τους (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 23ης Μαΐου 1978, 102/77, Hoffmann-La Roche, Συλλογή τόμος 1978, σ. 351, σκέψη 7, και της 18ης Ιουνίου 2002, C-299/99, Philips, Συλλογή 2002, σ. I-5475, σκέψη 30).

42 Η διαφοροποίηση αυτή μεταξύ των ουσιωδών λειτουργιών των σημάτων και των κρατικών εμβλημάτων αντανακλάται και στη διαφορετική μεταχείριση που τους επιφυλάσσει τόσο η κοινοτική όσο και η διεθνής νομοθεσία.

43 Ειδικότερα, το άρθρο 6 του κανονισμού 40/94 θέτει την αρχή της κτήσεως του σήματος διά της καταχωρίσεως, ενώ, δυνάμει του άρθρου 6β, παράγραφος 3, στοιχείο α΄, της Συμβάσεως των Παρισίων, τα κράτη κοινοποιούν απλώς τον κατάλογο των προς προστασία εμβλημάτων στο διεθνές γραφείο του ΠΟΠΙ, προκειμένου δε περί κρατικών σημαιών δεν απαιτείται μια τέτοια κοινοποίηση. Όσον αφορά τα σήματα, ισχύει η αρχή της προστασίας σε σχέση με ορισμένες κλάσεις προϊόντων και υπηρεσιών, ενώ τα εμβλήματα, αντιθέτως, τυγχάνουν καθολικής προστασίας ανεξαρτήτως της χρήσεως για την οποία προορίζονται. Επιπροσθέτως, αντιθέτως προς τα σήματα, τα εμβλήματα δεν μπορούν να κηρυχθούν άκυρα ούτε να εκπέσει ο δικαιούχος τους από τα δικαιώματά του. Εξάλλου, η προστασία τους δεν περιορίζεται χρονικώς. Επομένως, πολλές από τις πτυχές προστασίας των σημάτων δεν έχουν το αντίστοιχό τους στο πλαίσιο της προστασίας των κρατικών εμβλημάτων.

44 Το ίδιο ισχύει και ως προς την ύπαρξη κινδύνου συγχύσεως, ο οποίος, μολονότι αποτελεί την ειδική προϋπόθεση για την προστασία του σήματος σε περίπτωση ομοιότητας μεταξύ του σήματος και του σημείου, καθώς και μεταξύ των προϊόντων ή των υπηρεσιών [βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση Medion, προαναφερθείσα, σκέψη 24 της 10ης Απριλίου 2008, C-102/07, adidas και adidas Benelux, Συλλογή 2008, σ. I-2439, σκέψη 28, καθώς και της 12ης Ιουνίου 2008, C-533/06, O2 Holdings & O2 (UK), Συλλογή 2008, σ. I-4231, σκέψη 47], εντούτοις δεν απαιτείται για την προστασία ενός εμβλήματος, καθόσον το άρθρο 6β, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, της Συμβάσεως των Παρισίων δεν αναφέρει τίποτα σχετικώς.

45 Επισημαίνεται, επίσης, ότι από το άρθρο 6β, παράγραφος 1, στοιχείο γ΄, δεύτερη περίοδος, της Συμβάσεως των Παρισίων προκύπτει ότι η προστασία των κρατικών εμβλημάτων δεν εξαρτάται από την ύπαρξη, στην αντίληψη του κοινού, συνδέσμου μεταξύ του σήματος του οποίου ζητείται η καταχώριση και του εμβλήματος. Πράγματι, στην περίπτωση εμβλημάτων διεθνών οργανισμών, η διάταξη αυτή επιτρέπει την καταχώριση και τη χρήση σήματος αν αυτό δεν παραπλανά το κοινό ως προς την ύπαρξη συνδέσμου μεταξύ του χρήστη του σήματος και του διεθνούς οργανισμού. Επομένως, στις λοιπές περιπτώσεις, στις περιπτώσεις που αφορούν κρατικά εμβλήματα, η δυνατότητα αυτή δεν υφίσταται και, επομένως, δεν απαιτείται να εξεταστεί η ύπαρξη ενός τέτοιου συνδέσμου.

46 Επομένως, οι ισχυρισμοί της American Clothing οι σχετικοί με τις συνέπειες της ουσιώδους λειτουργίας κρατικού εμβλήματος επί του πεδίου προστασίας αυτού και η

κατ' αναλογίαν εφαρμογή των ιδίων κριτηρίων προστασίας με εκείνα που εφαρμόζονται για τα σήματα πρέπει να απορριφθούν.

47 Όσον αφορά τα επιχειρήματα της American Clothing τα σχετικά με την ερμηνεία της φράσεως «οποιαδήποτε απομίμηση εξ επόψεως εραλδικής», όπως αυτή χρησιμοποιείται στο άρθρο 6β, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, της Συμβάσεως των Παρισίων, επιβάλλεται, πρώτον, να τονιστεί ότι η διάταξη αυτή απαγορεύει την καταχώριση και τη χρήση κρατικού εμβλήματος όχι μόνον ως σήματος, αλλά και ως στοιχείου σήματος. Επομένως και από αυτής της απόψεως η παρεχόμενη στα κρατικά εμβλήματα προστασία είναι πολύ ευρεία. Επίσης, το τελευταίο τμήμα αυτής της διατάξεως συμβάλλει επίσης, στη διασφάλιση ευρείας προστασίας των κρατικών εμβλημάτων, καθόσον στην απαγόρευση της ακριβούς αναπαραγωγής του εμβλήματος προστίθεται και η απαγόρευση απομιμήσεώς του.

48 Η απαγόρευση απομιμήσεως εμβλήματος, πάντως, περιορίζεται στις απομιμήσεις εξ επόψεως εραλδικής, δηλαδή σε εκείνες οι οποίες παρουσιάζουν στοιχεία εραλδικά, τα οποία διακρίνουν το έμβλημα από άλλα σημεία. Επομένως, η προστασία έναντι οποιασδήποτε απομιμήσεως εξ επόψεως εραλδικής δεν αφορά αυτή καθεαυτή την εραλδική της έκφραση. Επομένως, προκειμένου να καθοριστεί αν το σήμα περιλαμβάνει απομίμηση εξ επόψεως εραλδικής, πρέπει να ληφθεί υπόψη η εραλδική περιγραφή του συγκεκριμένου εμβλήματος.

49 Κατά συνέπεια, η άποψη της American Clothing, κατά την οποία πρέπει να ληφθεί υπόψη η γεωμετρική περιγραφή του εμβλήματος, δεν ευσταθεί. Αφενός, μια υπ' αυτή την έννοια ερμηνεία θα ερχόταν σε αντίθεση προς την προσέγγιση που αναλύθηκε στη σκέψη 47 της παρούσας αποφάσεως, η οποία διασφαλίζει ευρεία προστασία του εμβλήματος, καθόσον ο ιδιαίτερα επακριβής χαρακτήρας της γραφιστικής περιγραφής θα είχε ως συνέπεια τη μη παροχή στο έμβλημα της προβλεπόμενης από το άρθρο 6β, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, της Συμβάσεως των Παρισίων προστασίας ακόμη και στην περίπτωση μικρής μόνο διαφοράς μεταξύ των δύο περιγραφών. Αφετέρου, η περίπτωση της γραφιστικής ερμηνείας του χρησιμοποιούμενου στο σήμα εμβλήματος καλύπτεται ήδη από το πρώτο τμήμα αυτής της διατάξεως, έτσι ώστε η φράση «οποιαδήποτε απομίμηση εξ επόψεως εραλδικής» να πρέπει να νοηθεί ως έχουσα ένα πρόσθετο περιεχόμενο.

50 Ως εκ τούτου, σήμα το οποίο δεν αποδίδει επακριβώς κρατικό έμβλημα μπορεί, παρά ταύτα, να εμπίπτει στο άρθρο 6β, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, της Συμβάσεως των Παρισίων, όταν το ενδιαφερόμενο κοινό, εν προκειμένω ο μέσος καταναλωτής, το αντιλαμβάνεται ως απομίμηση ενός τέτοιου εμβλήματος.

51 Όσον αφορά τη χρησιμοποιούμενη στην εν λόγω διάταξη έκφραση «απομίμηση εξ επόψεως εραλδικής», πρέπει, πάντως, να διευκρινιστεί ότι όλες οι διαφορές μεταξύ του σήματος του οποίου ζητείται η καταχώριση και του κρατικού εμβλήματος, τις οποίες εντοπίζει ένας ειδικός της εραλδικής τέχνης, δεν γίνονται οπωσδήποτε αντιληπτές από τον μέσο καταναλωτή, ο οποίος παρά τις διαφορές σε επίπεδο ορισμένων εραλδικών λεπτομερειών, εκλαμβάνει ενδεχομένως το σήμα ως απομίμηση του οικείου εμβλήματος.

52 Εξάλλου, η εραλδική περιγραφή του εμβλήματος, η οποία πρέπει να λαμβάνεται υπόψη προκειμένου να καθοριστεί αν συντρέχει απομίμηση εξ επόψεως εραλδικής κατά την έννοια του άρθρου 6β, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, της Συμβάσεως των Παρισίων δεν περιλαμβάνει συνήθως παρά ορισμένα μόνον περιγραφικά στοιχεία, χωρίς να υπεισέρχεται πάντοτε σε λεπτομέρειες καλλιτεχνικής ερμηνείας. Συνεπώς, το Πρωτοδικείο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο δεχόμενο τη δυνατότητα πολλαπλών καλλιτεχνικών ερμηνειών ενός και του αυτού εμβλήματος με βάση την ίδια εραλδική περιγραφή.

53 Εντούτοις, η εραλδική περιγραφή του εμβλήματος στην οποία προέβη το Πρωτοδικείο στη συγκεκριμένη περίπτωση, καθώς και η εκτίμηση του ζητήματος αν το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση περιελάμβανε απομίμηση εξ επόψεως εραλδικής εκφεύγουν ως προς την ουσία τους από τον έλεγχο του Δικαστηρίου. Πράγματι, κατά τα άρθρα 225, παράγραφος 1, ΕΚ και 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου, η αναίρεση περιορίζεται στα νομικά ζητήματα. Επομένως, το Πρωτοδικείο είναι αποκλειστικώς αρμόδιο να διαπιστώνει και να εκτιμά τα σχετικά πραγματικά περιστατικά, καθώς και να σταθμίζει τα αποδεικτικά στοιχεία. Επομένως, η εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων δεν συνιστά, εκτός από την περίπτωση παραμορφώσεως του περιεχομένου τους, νομικό ζήτημα υποκείμενο στον έλεγχο του Δικαστηρίου κατά την αναιρετική διαδικασία (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 19ης Σεπτεμβρίου 2002, C-104/00 P, DKV κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2002, σ. I-7561, σκέψη 22, και της 22ας Ιουνίου 2006, C-25/05 P, Storck κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2006, σ. I-5719, σκέψη 40).

54 Μερικά όμως από τα επιχειρήματα που προέβαλε η American Clothing αναφορικά με τη σημασία ορισμένων περιστατικών της παρούσας υποθέσεως, ιδίως αναφορικά με εκείνα που αφορούν την εκ μέρους του κοινού υπό συνήθεις συνθήκες, αντίληψη της χρήσεως του σήματος του φύλλου σφενδάμνου ως διακόσμησης, καθώς και εκείνα που αφορούν την προβαλλόμενη αποδοχή προς καταχώριση, εκ μέρους του καναδικού Γραφείου Πνευματικής Ιδιοκτησίας, σήματος ταυτόσημου προς το επίμαχο σήμα, με την παράλληλη κατάθεση «disclaimer», δεν συνιστούν νομικά ζητήματα και, κατά συνέπεια, δεν εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου.

55 Βεβαίως, δεν αμφισβητείται ότι η American Clothing προβάλλει παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών όσον αφορά το τελευταίο αυτό επιχείρημα. Εντούτοις, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι δεν απέδειξε κατά πόσον το Πρωτοδικείο παραμόρφωσε τα πραγματικά περιστατικά, αλλά απλώς περιορίστηκε να υποστηρίξει ότι το Πρωτοδικείο αρνήθηκε να δεχθεί την ύπαρξη της πρακτικής του καναδικού Γραφείου Πνευματικής Ιδιοκτησίας. Όμως, στη σκέψη 85 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο δεν αρνήθηκε την ύπαρξη μιας τέτοιας πρακτικής, αλλά απλώς διαπίστωσε ότι η American Clothing δεν απέδειξε ότι το εν λόγω γραφείο δεν προέβαλε αντίρρηση ως προς την απεικόνιση του φύλλου σφενδάμνου κατά την εξέταση αιτήσεως καταχωρίσεως σήματος ταυτόσημου προς το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση.

56 Κατά συνέπεια, το σύνολο των αιτιάσεων που εκτέθηκαν ανωτέρω, με τις οποίες διώκεται η αμφισβήτηση του βασίμου της διαπιστώσεως και της εκτιμήσεως πραγματικών περιστατικών εκ μέρους του Πρωτοδικείου, πρέπει να κριθεί απαράδεκτο.

57 Όσον αφορά τις αιτιάσεις ότι το Πρωτοδικείο δεν έλαβε υπόψη του την πρακτική του ΓΕΕΑ καθώς και των λοιπών εθνικών γραφείων αναφορικά με τα εμβλήματα, επισημαίνεται, ως προς το ΓΕΕΑ, αφενός, ότι οι αποφάσεις που λαμβάνουν τα τμήματα προσφυγών, δυνάμει του κανονισμού 40/94, σχετικά με την καταχώριση σημείου ως κοινοτικού σήματος, εμπίπτουν στη σφαίρα της ασκήσεως δέσμιας αρμοδιότητας και όχι διακριτικής ευχέρειας. Επομένως, η νομιμότητα των αποφάσεων των τμημάτων προσφυγών πρέπει να εκτιμάται αποκλειστικά με βάση τον κανονισμό αυτόν και όχι με βάση προγενέστερη πρακτική σε επίπεδο αποφάσεων που λαμβάνουν τα τμήματα προσφυγών (αποφάσεις της 15ης Σεπτεμβρίου 2005, C-37/03 P, BioID κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2005, σ. I-7975, σκέψη 47, και της 12ης Ιανουαρίου 2006, C-173/04 P, Deutsche SiSi-Werke κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2006, σ. I-551, σκέψη 48).

58 Αφετέρου, όσον αφορά τις προγενέστερες εθνικές καταχωρίσεις που επικαλείται η American Clothing, υπενθυμίζεται ότι το κοινοτικό καθεστώς σημάτων συνιστά σύστημα αυτοτελές, αποτελούμενο από σύνολο κανόνων και σκοπών που προσιδιάζουν σ' αυτό, δεδομένου ότι η εφαρμογή του είναι ανεξάρτητη από κάθε εθνικό σύστημα. Κατά συνέπεια, η δυνατότητα καταχωρίσεως ενός σημείου ως κοινοτικού σήματος πρέπει να εκτιμάται μόνο βάσει της οικείας κοινοτικής νομοθεσίας, όπως αυτή έχει ερμηνευθεί από τον κοινοτικό δικαστή (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 17ης Ιουλίου 2008, C-488/06 P, L&D κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2008, σ. I-5725, σκέψη 58). Επομένως, το ΓΕΕΑ, και, ενδεχομένως ο κοινοτικός δικαστής, δεν δεσμεύονται από αποφάσεις που εκδίδονται σε επίπεδο κράτους μέλους ή, κατά μείζονα λόγο, τρίτου κράτους οι οποίες δέχονται τη δυνατότητα καταχωρίσεως του ιδίου σημείου ως εθνικού σήματος. Οι ίδιες σκέψεις ισχύουν, κατά μείζονα λόγο, για τις καταχωρίσεις σημάτων διαφορετικών από το επίμαχο στην προκειμένη περίπτωση.

59 Τέλος, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 47 της παρούσας αποφάσεως, το άρθρο 6β, παράγραφος 1, στοιχείο α', της Συμβάσεως των Παρισίων έχει εφαρμογή όχι μόνον επί σημάτων, αλλά, επίσης, επί στοιχείων σημάτων τα οποία επαναλαμβάνουν ή απομιμούνται κρατικά εμβλήματα. Κατά συνέπεια, αρκεί ένα μόνο στοιχείο του σήματος του οποίου ζητείται η καταχώριση να παριστά τέτοιο έμβλημα ή απομίμηση αυτού για να αποκλεισθεί η καταχώρισή του ως κοινοτικού σήματος. Εφόσον το Πρωτοδικείο έκρινε ότι το φύλλο σφενδάμνου που παριστάνεται επί του σήματος του οποίου ζητείται η καταχώριση συνιστά απομίμηση εξ επόψεως εραλδικής του καναδικού εμβλήματος, παρέλκει, επομένως, να εξεταστεί η συνολική εντύπωση που δημιουργεί το σήμα, καθόσον το άρθρο 6β, παράγραφος 1, στοιχείο α', της Συμβάσεως των Παρισίων δεν απαιτεί εκτίμηση του σήματος στο σύνολό του.

60 Εξ όλων των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι το Πρωτοδικείο δεν παρέβη τις διατάξεις του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο η', του κανονισμού 40/94 και του άρθρου 6β, παράγραφος 1, στοιχείο α', της Συμβάσεως των Παρισίων, απορρίπτοντας την προσφυγή που ασκήθηκε κατά της επίδικης αποφάσεως, κατά το μέτρο που με αυτή απορρίφθηκε η αίτηση καταχωρίσεως του σήματος για τα προϊόντα των κλάσεων 18 και 25 του Διακανονισμού της Νίκαιας.

61 Κατά συνέπεια, η αναίρεση που άσκησε η American Clothing στην υπόθεση C-202/08 P πρέπει να απορριφθεί.

Στην υπόθεση C-208/08 P

Επιχειρήματα των διαδίκων

62 Το ΓΕΕΑ ζητεί από το Δικαστήριο να αναιρέσει μερικώς την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση καθόσον δεν δέχθηκε τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο η΄, του κανονισμού 40/94 και του άρθρου 6β της Συμβάσεως των Παρισίων επί σημάτων που αφορούν υπηρεσίες.

63 Κατά το ΓΕΕΑ, η ορθή ερμηνεία του άρθρου 6β της Συμβάσεως των Παρισίων επιβάλλει να ληφθεί υπόψη συνολικώς το πνεύμα της συμβάσεως αυτής. Προβαίνοντας σε γραμματική και εκτός πλαισίου ερμηνεία του άρθρου 6β της Συμβάσεως των Παρισίων, το Πρωτοδικείο πεπλανημένως κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ούτε η διάταξη αυτή ούτε το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο η΄, του κανονισμού 40/94 έχουν εφαρμογή επί αιτήσεων καταχωρίσεως σημάτων που αφορούν υπηρεσίες.

64 Το ΓΕΕΑ υποστηρίζει ότι, αντιθέτως προς όσα έκρινε το Πρωτοδικείο, δεν αποτελούσε πρόθεση του κοινοτικού νομοθέτη η βάσει της Συμβάσεως των Παρισίων διάκριση μεταξύ σημάτων που αφορούν προϊόντα και σημάτων που αφορούν υπηρεσίες, όπως προκύπτει από το άρθρο 29, παράγραφος 1, του κανονισμού 40/94.

65 Εξάλλου, το άρθρο 16 της Συμβάσεως περί του δικαίου των σημάτων που υπογράφηκε στη Γενεύη στις 27 Οκτωβρίου 1994 πρέπει, κατά το ΓΕΕΑ, να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι διευκρινίζει το άρθρο 6β της Συμβάσεως των Παρισίων, χωρίς, πάντως, να εκτείνει τον τομέα εφαρμογής του.

66 Το ΓΕΕΑ υποστηρίζει ότι το Δικαστήριο έχει δεχθεί στην απόφασή του της 22ας Νοεμβρίου 2007, C-328/06, Nieto Nuño (Συλλογή 2007, σ. I-10093), τουλάχιστον σιωπηρώς, ότι η Σύμβαση των Παρισίων αντιμετωπίζει κατά τον ίδιο τρόπο τα σήματα που αφορούν προϊόντα και τα σήματα που αφορούν υπηρεσίες.

67 Η American Clothing υπογραμμίζει τον απολύτως σαφή και μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση χαρακτήρα του άρθρου 6β της Συμβάσεως των Παρισίων, καθόσον το άρθρο αυτό αφορά αποκλειστικώς τα σήματα παραγωγής ή εμπορίας και όχι τα σήματα που αφορούν υπηρεσίες. Εξάλλου, την ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνουν τόσο τα επιστημονικά συγγράμματα όσο και οι εκθέσεις της Μόνιμης Επιτροπής για το δίκαιο των βιομηχανικών σημάτων, σχεδίων και υποδειγμάτων, καθώς και από τις γεωγραφικές ενδείξεις του ΟΜΡΙ.

68 Το γεγονός ότι σήμα που αφορά υπηρεσίες είναι δυνατό να είναι «παγκοίνως γνωστό», κατά την έννοια του άρθρου 6β της Συμβάσεως των Παρισίων, ουδόλως σημαίνει ότι η διάταξη αυτή αφορά επίσης σήματα υπηρεσιών. Εξάλλου, το ζήτημα που είχε τεθεί στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η προαναφερθείσα απόφαση Nieto Nuño, αφορά τη γεωγραφική έκταση εντός της οποίας απολαύει φήμης το προγενέστερο σήμα και όχι την ερμηνεία του άρθρου 6β της Συμβάσεως των Παρισίων σε σχέση με τα σήματα που αφορούν υπηρεσίες. Επιπροσθέτως, το Πρωτοδικείο έχει επισημάνει ότι το εν λόγω άρθρο 6β της Συμβάσεως των Παρισίων αφορά μόνο σήματα προϊόντων (αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 2007, Τ-263/03, Mühlens κατά ΓΕΕΑ, σκέψη 54, και Τ-28/04, Mühlens κατά ΓΕΕΑ, σκέψη 59).

69 Όσον αφορά την προσθήκη του άρθρου 6στ στη Σύμβαση των Παρισίων κατά το έτος 1958, η American Clothing υποστηρίζει ότι η διάταξη αυτή δεν έχει καμία σημασία εν προκειμένω, καθόσον δεν επηρεάζει το άρθρο 6β της συμβάσεως αυτής. Τόσο το περιεχόμενο όσο και το ιστορικό θεσπίσεως της Πράξεως της Λισσαβόνας, Συμβάσεως με την οποία τροποποιήθηκε η σύμβαση των Παρισίων, και η οποία υπογράφηκε στις 31 Οκτωβρίου 1958, επιβεβαιώνουν ότι δεν έγινε αποδεκτή η περισσότερο τολμηρή θέση της εξομοιώσεως, κατά τρόπο γενικό, των σημάτων που αφορούν υπηρεσίες με τα σήματα παραγωγής ή εμπορίας σε όλες τις διατάξεις της συμβάσεως.

70 Σχετικά με το άρθρο 16 της Συμβάσεως περί του δικαίου των σημάτων που υπογράφηκε στη Γενεύη στις 27 Οκτωβρίου 1994, η American Clothing υποστηρίζει ότι η Σύμβαση αυτή δεν έχει ακόμα επικυρωθεί από την Κοινότητα και ότι, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς του ΓΕΕΑ, η διάταξη αυτή δεν σκοπεί στη διευκρίνιση του άρθρου 6β της Συμβάσεως των Παρισίων, αλλά στη συμπλήρωση αυτής διά της επεκτάσεως στα σήματα που αφορούν υπηρεσίες της προστασίας που παρέχεται στα σήματα που αφορούν προϊόντα. Η ερμηνεία αυτή βρίσκει έρεισμα τόσο στην επιστημονική θεωρία όσο και στις προπαρασκευαστικές εργασίες της εν λόγω Συμβάσεως.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

71 Όσον αφορά την άρνηση του Πρωτοδικείου να εφαρμόσει επί των σημάτων που αφορούν υπηρεσίες το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο η΄, του κανονισμού 40/94, πρέπει να εξεταστεί η Σύμβαση των Παρισίων, στο άρθρο 6β της οποίας παραπέμπει το άρθρο 7 του κανονισμού 40/94.

72 Όπως υπογράμμισε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 104 και 107 των προτάσεών του, η Σύμβαση των Παρισίων προβλέπει ένα ελάχιστο επίπεδο προστασίας των στοιχείων εκείνων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της, αναγνωρίζοντας στα συμβαλλόμενα κράτη τη δυνατότητα να επεκτείνουν το πεδίο προστασίας. Κατά συνέπεια, μολονότι, όπως υποστηρίζει η American Clothing, η Σύμβαση των Παρισίων δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να καταχωρίζουν τα σήματα που αφορούν υπηρεσίες και οι διατάξεις της συμβάσεως αυτής δεν εφαρμόζονται επί των σημάτων αυτών, εντούτοις, τα εν λόγω κράτη έχουν τη δυνατότητα να επιβάλλουν μονομερώς μια τέτοια εφαρμογή. Όπως προκύπτει από το έγγραφο του ΠΟΠΙ, το οποίο παραθέτει το Πρωτοδικείο στη σκέψη 31 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το άρθρο 6β της Συμβάσεως των Παρισίων «δεν υποχρεώνει τα συμβαλλόμενα μέρη της Συμβάσεως των Παρισίων να αρνηθούν ή να ακυρώσουν την καταχώριση και να απαγορεύσουν τη χρήση ως σημάτων που αφορούν υπηρεσίες ή ως στοιχείων τέτοιων σημάτων υπηρεσιών των κρατικών εμβλημάτων ή λοιπών επισήμων συμβόλων. Πάντως, τα κράτη είναι ελεύθερα να το πράξουν […]».

73 Επομένως, το εν λόγω άρθρο 6β αφήνει στην ελεύθερη εκτίμηση των συμβαλλομένων κρατών τη δυνατότητα επεκτάσεως της προστασίας που παρέχεται στα σήματα που αφορούν προϊόντα και στα σήματα που αφορούν υπηρεσίες. Ως εκ τούτου, η Σύμβαση των Παρισίων δεν επιβάλλει στα εν λόγω κράτη να προβούν σε διάκριση μεταξύ των δύο αυτών ειδών σημάτων.

74 Επομένως, πρέπει να εξεταστεί αν ο κοινοτικός νομοθέτης είχε την πρόθεση να ασκήσει την αρμοδιότητα αυτή και να επεκτείνει στα σήματα που αφορούν προϊόντα την προστασία που παρέχει η Σύμβαση των Παρισίων στα σήματα που αφορούν υπηρεσίες.

75 Επισημαίνεται, σχετικώς, ότι όπως παρατήρησε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 111 των προτάσεών του, το σύνολο των σχετικών διατάξεων του κοινοτικού δικαίου δεν προβαίνει σε μια τέτοια διάκριση αρχής μεταξύ σημάτων που αφορούν προϊόντα και σημάτων που αφορούν υπηρεσίες.

76 Εξάλλου, το γεγονός και μόνον ότι ορισμένες διατάξεις του κανονισμού 40/94 περιορίζουν το πεδίο εφαρμογής τους, όπως το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχεία ε΄, θ΄ και ι΄, όσον αφορά τους απόλυτους λόγους απορρίψεως αιτήσεως για καταχώριση σήματος, εντούτοις ο περιορισμός αυτός δεδομένου ότι αφορά ορισμένα μόνον είδη προϊόντων, δεν αρκεί ώστε να θέσει υπό αμφισβήτηση το συμπέρασμα ότι οι διατάξεις του εν λόγω κανονισμού εφαρμόζονται στο σύνολό τους αδιακρίτως επί σημάτων που αφορούν προϊόντα και επί σημάτων που αφορούν υπηρεσίες.

77 Η διαπίστωση αυτή δεν μπορεί παρά να έχει εφαρμογή επί του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο η΄, του κανονισμού 40/94, το οποίο δεν περιλαμβάνει κανένα ρητό περιορισμό όσον αφορά τα σήματα επί των οποίων εφαρμόζεται. Η ερμηνεία αυτή δεν επηρεάζεται από το στοιχείο και μόνον ότι η διάταξη αυτή παραπέμπει στη Σύμβαση των Παρισίων. Πράγματι, η παραπομπή αυτή αποσκοπεί αποκλειστικώς στον προσδιορισμό του είδους των σημείων που δεν πρέπει να γίνονται δεκτά και όχι στον περιορισμό του πεδίου εφαρμογής της διατάξεως.

78 Κατά συνέπεια, όπως και στην περίπτωση των περισσοτέρων από τους απόλυτους λόγους απαραδέκτου που προβλέπει το άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 40/94, δεν πρέπει να γίνεται δεκτή η καταχώριση σήματος είτε αυτό αφορά προϊόντα είτε υπηρεσίες, όταν προσκρούει σε έναν από τους λόγους απαραδέκτου που προβλέπει το άρθρο 6β της Συμβάσεως των Παρισίων.

79 Η υπ' αυτή την έννοια ερμηνεία του στοιχείου η΄ του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 40/94 επιβεβαιώνεται, εξάλλου, από το στοιχείο θ΄ του εν λόγω άρθρου 7, παράγραφος 1, καθόσον η διάταξη αυτή αφορά τομέα ανάλογο εκείνου που καλύπτει το εν λόγω στοιχείο η΄, δηλαδή τα σήματα που περιλαμβάνουν διακριτικά σύμβολα, εμβλήματα ή θυρεούς, εκτός αυτών του άρθρου 6β της Συμβάσεως των Παρισίων.

80 Πράγματι, το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο θ', του κανονισμού 40/94 εφαρμόζεται αδιακρίτως επί σημάτων που αφορούν προϊόντα και επί σημάτων που αφορούν υπηρεσίες, ώστε η άρνηση καταχωρίσεως σήματος να μπορεί να αφορά, για παράδειγμα, σήμα υπηρεσιών που περιλαμβάνει διακριτικό σύμβολο. Από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει, όμως, γιατί θα πρέπει να απορρίπτεται η καταχώριση σήματος υπηρεσιών που περιλαμβάνει διακριτικό σύμβολο και όχι σήματος υπηρεσιών που περιλαμβάνει σημαία κράτους. Εφόσον, λοιπόν, πρόθεση του κοινοτικού νομοθέτη ήταν να παράσχει μια τέτοια προστασία στα διακριτικά σύμβολα και στους θυρεούς, πρέπει να θεωρηθεί ότι, κατά μείζονα λόγο, είχε επίσης την πρόθεση να παράσχει ισοδύναμη τουλάχιστον προστασία στα οικόσημα, στις σημαίες ή στα άλλα εμβλήματα κράτους ή διεθνούς διακυβερνητικού οργανισμού. Επομένως, είναι μάλλον απίθανο να είχε ο κοινοτικός νομοθέτης τη βούληση να επιτρέψει σε παρέχοντα υπηρεσίες τη χρήση σήματος περιλαμβάνοντος εθνική σημαία, απαγορεύοντας παραλλήλως τη χρήση διακριτικών συμβόλων, όπως για παράδειγμα εκείνου ενός αθλητικού συλλόγου.

81 Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο πεπλανημένως έκρινε ότι απορρίπτοντας την καταχώριση του αιτούμενου σήματος για τις υπηρεσίες της κλάσεως 40 του Διακανονισμού της Νίκαιας, η επίδικη απόφαση παρέβη το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο η', του κανονισμού 40/94.

82 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω σκέψεων πρέπει να γίνει δεκτή η αναίρεση που άσκησε το ΓΕΕΑ στην υπόθεση C-208/08 P και να αναιρεθεί η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση καθόσον ακυρώνει την επίδικη απόφαση του πρώτου τμήματος προσφυγών του ΓΕΕΑ, όσον αφορά την καταχώριση του αιτουμένου σήματος για τις υπηρεσίες της κλάσεως 40 του Διακανονισμού της Νίκαιας.

83 Κατά το άρθρο 61, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του, το Δικαστήριο έχει τη δυνατότητα, σε περίπτωση αναιρέσεως της αποφάσεως του Πρωτοδικείου, είτε να αποφανθεί το ίδιο οριστικώς επί της διαφοράς, εφόσον αυτή είναι ώριμη προς εκδίκαση, είτε να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Πρωτοδικείου.

84 Εν προκειμένω, το Δικαστήριο κρίνει ότι έχει στη διάθεσή του όλα τα απαιτούμενα στοιχεία ώστε να αποφανθεί επί της ουσίας της υποθέσεως.

85 Πράγματι, δεδομένου ότι η διάκριση στην οποία προέβη το Πρωτοδικείο μεταξύ σημάτων που αφορούν προϊόντα και σημάτων υπηρεσιών στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο η΄, του κανονισμού 40/94, πρέπει να διαπιστωθεί, για τους λόγους που εκτέθηκαν στις σκέψεις 32 έως 61 της παρούσας αποφάσεως αναφορικά με τα προϊόντα των κλάσεων 18 και 25 του Διακανονισμού της Νίκαιας, ότι η αίτηση καταχωρίσεως του σήματος μπορούσε εγκύρως να απορριφθεί και καθόσον αφορά τις υπηρεσίες της κλάσεως 40 του ως άνω διακανονισμού.

86 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη η προσφυγή που άσκησε ενώπιον του Πρωτοδικείου η American Clothing, καθόσον αυτή αφορούσε την απόρριψη της αιτήσεως καταχωρίσεως του σήματος για τις υπηρεσίες της κλάσεως 40.

Επί των δικαστικών εξόδων

87 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο οποίος εφαρμόζεται στη διαδικασία της αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 118 του ιδίου κανονισμού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρξε σχετικό αίτημα του αντιδίκου. Δεδομένου ότι της αναιρέσεως, επιβάλλεται η καταδίκη της τελευταίας στα δικαστικά έξοδα αμφοτέρων των βαθμών δικαιοδοσίας. Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, που εφαρμόζεται στη διαδικασία αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 118 του ίδιου κανονισμού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι το ΓΕΕΑ ζήτησε, τόσο στην υπόθεση C-202/08 P όσο και στην υπόθεση C-208/08 P, την καταδίκη της American Clothing, αυτή δε ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφασίζει:

1) **Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως της American Clothing Associates NV στην υπόθεση C-202/08 P.**

2) **Αναιρεί την απόφαση του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 28ης Φεβρουαρίου 2008, T-215/06, American Clothing Associates κατά**

ΓΕΕΑ, καθόσον με αυτή ακυρώθηκε η απόφαση του πρώτου τμήματος προσφυγών του Γραφείου Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΓΕΕΑ) της 4ης Μαΐου 2006 (υπόθεση R-1463/2005-1), με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση καταχωρίσεως ως κοινοτικού σήματος σημείου απεικονίζοντος φύλλο σφενδάμνου.

3) Απορρίπτει την προσφυγή που άσκησε η American Clothing Associates NV στην υπόθεση T-215/06.

4) Καταδικάζει την American Clothing Associates NV στα δικαστικά έξοδα στις υποθέσεις C-202/08 P και C-208/08 P.

(υπογραφές)